

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور
۴. پیش‌بینی قیمت نفت در سال ۲۰۱۱ میلادی

چکیده

پیش‌بینی‌های متفاوتی راجع به قیمت نفت در سال ۲۰۱۱ میلادی انجام شده است. در این پیش‌بینی‌ها قیمت نفت بین ۸۳/۵ تا ۱۰۶ دلار در نوسان است. یازده کشور نفتی مهم قیمت نفت را بین ۴۵ تا حداکثر ۸۰ دلار در بودجه خود پیش‌بینی کرده‌اند.

مقدمه

نفت در قوانین بودجه سالیانه و برنامه‌های توسعه کشور نقش بسیار مهمی دارد. این اهمیت وابستگی اقتصاد کشور را به این سرمایه بین‌نسلی زیاد می‌کند و آسیب‌پذیری خاص خود را به‌نبال دارد. براین اساس قیمت نفت نیز که مطابق تعدادی متغیر اقتصادی و غیراقتصادی تعیین می‌شود، در دستیابی به اهداف قوانین فوق‌الذکر از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است و آگاهی از پیش‌بینی‌های انجام شده در مورد آن، ناتوانی در دستیابی به اهداف و خطرپذیری را کمتر خواهد کرد.

پیش‌بینی قیمت نفت در سال ۲۰۱۱-۲۰۱۴

بررسی جدول مربوط به خلاصه منابع لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور نشان می‌دهد که ۱۱ درصد کل منابع بودجه سال مذکور از طریق منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود.

منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای نیز از دو جزء منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی و منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول تشکیل می‌شود که جزئیات آن در جدول ۱ ارائه شده است:

جدول ۱. اجزای مربوط به منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰

(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	میزان
۲۱۰۱۰۰	منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی	۵۷۷,۲۰۲,۸۵۰
۲۱۰۲۰۰	منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول	۱۴,۷۴۳,۴۰۰
۲۰۰۰۰۰	جمع کل منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۵۹۱,۹۴۶,۲۵۰
	کل منابع بودجه کشور در لایحه سال ۱۳۹۰	۵,۲۱۹,۵۹۹,۳۹۰

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور.

مطابق اطلاعات مندرج در جدول ۱، پیش‌بینی شده است که در سال ۱۳۹۰ بخش عظیمی از کل منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای از طریق منابع حاصل از ارزش نفت خام تأمین شود که این میزان در سال ۱۳۹۰ حدود ۹۷/۵ درصد خواهد بود. در این پیش‌بینی، فاکتورهایی چون نرخ تسعیر ارز و قیمت نفت خام در لایحه نقش بسیار مهمی دارد که در ادامه این گزارش قیمت‌های پیش‌بینی شده نفت خام از سوی برخی مراجع بین‌المللی که برای سال ۲۰۱۱ میلادی انجام شده است، مورد توجه قرار می‌گیرد.^۱

با توجه به اینکه پیش‌بینی‌های ارائه شده در این قسمت قبل از بحران لیبی و منطقه انجام شده بود، قیمت‌های ارائه

۱. در زمان تهیه این گزارش (۱۳۸۹/۱۲/۶) مطابق گزارش امور بین‌الملل وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران، به دلیل ادامه بحران در لیبی و گسترش آن در منطقه خاورمیانه، قیمت یک بشکه نفت خام WTI در روز ۲۲ فوریه سال ۲۰۱۱، به ۱۰۰ دلار در هر بشکه رسید و مطابق اطلاعات مندرج در سایت بلمبرگ در روز ۲۵ فوریه ۲۰۱۱، قیمت یک بشکه نفت خام WTI به میزان ۱۱۲/۵۲ دلار است. همچنین براساس گزارش امور بین‌الملل وزارت نفت، قیمت یک بشکه نفت خام صادراتی ایران در روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۴ (۲۳ فوریه ۲۰۱۱) به میزان ۱۰۴/۹۴ دلار برآورد شده است.

شده با قیمت‌های کنونی قدری متفاوت است.

مؤسسه گلدمن ساچز^۱ قیمت نفت خام برنت را در چهار دوره مربوط به سال ۲۰۱۱ به صورت زیر پیش‌بینی کرده است:

۱. ژانویه - مارچ، به ازای هر بشکه ۹۰/۵۰ دلار،
۲. آوریل - ژوئن، به ازای هر بشکه ۹۲/۵۰ دلار،
۳. جولای - سپتامبر، به ازای هر بشکه ۱۰۵/۵۰ دلار،
۴. اکتبر - دسامبر، به ازای هر بشکه ۱۰۶/۵۰ دلار.

اداره اطلاعات انرژی آمریکا^۲ (EIA) متوسط قیمت هر بشکه نفت خام وست تگزاس اینترمدیت (WTI) را در سال ۲۰۱۱ میلادی به میزان ۸۳/۵۰ دلار پیش‌بینی کرده است و EIA معتقد است که رشد اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته از ۱/۲ درصد در سال ۲۰۱۰ به ۲/۷ درصد در سال ۲۰۱۱ افزایش خواهد یافت و رشد GDP واقعی در دنیا در سال ۲۰۱۱ نیز ۳/۷ درصد پیش‌بینی شده است.^۳

مطالعه دیگری نیز توسط مؤسسه بیزینس مانیاتور اینترنشنال^۴ (BMI) انجام شده است که سبد قیمت نفت خام اوپک و نفت خام برنت را برای سال‌های آینده پیش‌بینی کرده است. این مؤسسه معتقد است که در سال ۲۰۱۲ قیمت هر بشکه نفت خام سید اوپک ۹۰ دلار آمریکا خواهد بود. در جدول ۲ جزئیات این پیش‌بینی به تفکیک نوع نفت خام و سال‌های پیش‌بینی آمده است:

(دلار آمریکا به ازای هر بشکه)

جدول ۲. پیش‌بینی قیمت نفت خام در سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۴

نوع نفت خام	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
سبد اوپک	۸۵	۹۰	۹۰	۹۰
برنت	۸۷	۹۱	۹۱	۹۱

Source: BMI

بررسی قیمت نفت خام در بودجه کشورهای مختلف در سال ۲۰۱۱

کشورهای مختلف نیز همانند ایران در مورد قیمت نفت خام در بودجه، پیش‌بینی‌هایی انجام می‌دهند که جزئیات این پیش‌بینی‌ها در جدول ۳ آمده است:

(دلار در بشکه)

جدول ۳. پیش‌بینی قیمت نفت خام در بودجه برخی از کشورها در سال ۲۰۱۱

نام کشور	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	رشد در سال ۲۰۱۱ نسبت به سال ۲۰۱۰ (درصد)
ایران	۱۹	۳۴/۵	۳۳/۷	۳۹/۷	۳۷/۵	۶۵	۸۰	۲۳
بحرین	۳۰	۳۰	۴۰	۴۰	۶۰	۶۰	۵۸	-۳/۳
اندونزی	۳۵	۵۷	۶۵	۹۵	۴۵	۶۰	۸۰	۳۳/۳
عراق	۲۶	-	۵۰	۵۷	۵۰	۶۰	۷۳	۲۲
کویت	۲۱	۳۶	۳۶	۵۰	۳۵	۴۳	۶۰	۳۹/۵
نیجریه	۳۰	۳۳	۴۰	۵۹	۴۵	۵۷	۶۵	۱۴
عمان	۲۳	۳۲	۴۰	۴۵	۴۵	۵۰	۵۸	۱۶
روسیه	۲۸	۴۰	۶۱	۷۴	۴۱	۵۵	۷۵	۳۶/۴
عربستان سعودی	۲۵	۳۸	۴۲/۵	۴۸	۴۰	۵۰-۴۳	۵۸	۲۴/۷
سوریه	-	-	-	-	-	-	۴۵*	-
آذربایجان	-	-	-	-	-	-	۶۰	-

مآخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، گزارش شماره مسلسل ۳۱۰۰۳ و سایت‌های اینترنتی مختلف.

* کشور سوریه در بودجه سال ۲۰۱۱ قیمت نفت خام سبک و سنگین را به‌ازای هر بشکه به ترتیب ۴۸ و ۴۲ دلار در نظر گرفت و قیمت ۴۵ دلار ذکر شده در جدول، میانگین این دو قیمت است.

1. Goldman Sachs
2. Energy Information Administration (E.I.A)
3. OPEC, World Oil Outlook, 2010.
4. Business Monitor International (BMI).

بررسی اطلاعات مندرج در جدول ۳ نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۱ به استثنای کشور بحرین که قیمت نفت خام در بودجه را در سال ۲۰۱۱ در مقایسه با سال ۲۰۱۰ کاهش داده است و از ۶۰ دلار در سال ۲۰۱۰ به ۵۸ دلار در سال ۲۰۱۱ کاهش داده است. بقیه کشورهای مندرج در جدول قیمت نفت خام پیش‌بینی شده را در بودجه سال ۲۰۱۱ افزایش داده‌اند. محاسبه نرخ رشد نشان می‌دهد که این افزایش‌ها در کشورهای مورد نظر متفاوت است. به‌گونه‌ای که کشور کویت حدود ۴۰ درصد قیمت نفت را در بودجه سال ۲۰۱۱ افزایش داده است و براساس این به‌لحاظ میزان رشد در مقایسه با دیگر کشورها، پیش‌تاز بوده است. مطابق اطلاعات جدول، ایران نیز در سال ۲۰۱۱ قیمت نفت خام را در مقایسه با سال ۲۰۱۰ به میزان ۲۳ درصد رشد داده است و قیمت پیش‌بینی شده نفت خام در لایحه بودجه را ۸۰ دلار در نظر گرفته است. (همان‌طور که ملاحظه می‌شود در سال ۲۰۱۰ نیز ایران بالاترین قیمت را برای نفت خام در بودجه سال ۱۳۸۹ منظور کرده بود).

لازم به‌ذکر است که ایران و اندونزی بیشترین پیش‌بینی را در قیمت نفت برای بودجه لحاظ کرده‌اند درحالی که عربستان سعودی قیمت ۵۸ دلار را در نظر گرفته است. این درحالی است که سهم اندونزی در میزان ذخایر اثبات شده و استخراج نفت خام دنیا در سال ۲۰۰۹ به ترتیب ۰/۳ و ۱/۳ درصد بوده است. سهم ایران نیز از میزان ذخایر اثبات شده و استخراج نفت خام دنیا در سال مذکور به ترتیب ۱۰/۳ و ۵/۳ درصد بوده است.^۱

به‌طور کلی مجموع پیش‌بینی‌های انجام شده در مورد قیمت نفت در سال ۲۰۱۱ که توسط مراجع مختلف بین‌المللی انجام شده و بعضی از آنها که در این گزارش نیز آمده است، نشان می‌دهد که قیمت نفت خام (انواع آن) بین حدود ۸۴ تا حدود ۱۰۷ دلار است و در هیچ یک از پیش‌بینی‌ها زیر ۸۰ دلار نیامده است.

---

1. BD Statistical Review of World Energy, June, 2010.